

Tabela 4. Upitnici BH Air EIS - Popunjavanje se samo za lokacije Kategorije A

(kompletno uputstvo za popunjavanje upitnika nalazi se na www.fmoit.gov.ba kao i na www.air-monitoring.ba)

Tabela 4 se sastoji iz šest upitnika za prikupljanje podataka vezanih za zrak i to za prikupljanje podataka o točkastim izvorima za aktivnosti izgaranja, točkastim izvorima koji ne potiču od izgaranja, difuznim ispuštanjima, cestovni transport povezan s radom postrojenja i detaljnim podacima o postrojenju.

Upitnici su dani u nastavku, a mogu se dobiti na web stranicama Ministarstva XXXXXXXXX, zajedno s detaljnim uputama za njihovo popunjavanje. Elektronski oblik upitnika za 2008. godinu je isti kao i upitnik koji je poslan poduzećima u 2005. godini.

Savjetuje se da se gdje je god to moguće upotrebljava elektronski oblik, jer se na taj način smanjuje administracija, ali isto tako se mogu koristiti i pisane kopije.

Ovaj set upitnika obrađivat će se u NCR za zrak, te koristiti za različite potrebe izvještavanja unutar BiH, kao i za dobivanje godišnjih informacija potrebnih za PRTR.

Sadržaj

1. Upitnici BiH Air EIS

1.1 Uvod

Napomena: BiH Zrak EIS (Emission information system) je sistem koji može biti od koristi za Državni referentni centar (NRC) u okviru EIONET EEA strukture, za statističke organizacije (zavode), kao i za poslovne subjekte, tijela lokalne uprave i za javnost. Informacije o sistemu možete pogledati u Poglavlju 11.

Napomena: Imajte na umu da svugdje gdje se koristi riječ “dio”, misli se također na “jedinicu u sastavu”.

Postoji 6 upitnika BiH Sistema informisanja o emisijama u zrak.

- PP-TP
- LU-DM
- TI-SA
- TI-SVA
- PI-SVA
- PI-VAN.

Četiri upitnika TI-SA, TI-SVA, PI-SVA i PI-VAN imaju glavne i dodatne dijelove.

Prve dvije stranice PP-TP upitnika i treća i četvrta se mogu tretirati kao dva dijela PP-TP upitnika.

Upitnici su pripremljeni za upotrebu (za popunjavanje, štampanje i slanje NRC-u) u Excelu formatu za svaki poslovni subjekat. Upitnici su tako pripremljeni da se mogu koristiti za popunjavanje u elektronskoj formi, kao i ručno na papiru, s tim da se preferira elektronsko popunjavanje. Obrazac upitnika možete presnimati sa web stranice www.air-monitoring.ba od nazivom – **BiH-Zrak-EIS-obrazac-v40.xls**.

Ovi upitnici se ne bave specifičnim emisionim faktorima poslovnih subjekta i njihovim procesima. Ako su poznati ti faktori emisije, na osnovu mjerenja i drugih istraživanja, NRC najljubaznije moli da se takvi podaci dostave, sa dodatnim opisom na PP-TP upitniku ili kao priloženi materijal.

Za jedan dio preduzeća ili institucije će biti popunjen jedan komplet upitnika.

Ukoliko je moguće pošaljite elektronsku verziju popunjenog upitnika. Ukoliko nije moguće, pošaljite verziju na papiru popunjenu ručno (zadnja opcija). U svakom slučaju, pošaljite i odštampan PP-TP upitnik (sa dodatnim informacijama u prilogu) potpisan od strane odgovornog lica.

Napomena:

Prema Council Regulation (EEC) br. 696/93 od 15.03.1993. godine o statističkim jedinicama za observaciju i analizu sistema proizvodnje u zajednici:

- preduzeće predstavlja najmanju kombinaciju pravnih jedinica kao organizaciona jedinica za proizvodnju dobara ili uluga, koja ima djelomičnu autonomiju u procesu donošenja odluka, naročito u raspoređivanju svojih tekućih resursa; preduzeće izvodi jednu ili više djelatnosti na jednoj ili više lokacija; preduzeće može biti jedina pravna jedinica;
- institucionalna jedinica je elementarni privredni centar gdje se donose odluke kojeg karakteriše jednolično ponašanje i autonomija u procesu donošenja odluka i sprovođenja svoje osnovne funkcije; institucionalnom jedinicom se smatra ona jedinica koja ima autonomiju u donošenju odluka u sprovođenju svoje osnovne funkcije i koja ima svoje odvojene račune;
  - u sektoru korporacije preduzeća, preduzeće odgovara institucionalnoj jedinici, slična institucionalna jedinica postoji također u općim upravnim i privatnim neprofitnim sektorima; institucionalna jedinica u sektoru domaćinstva obuhvata sve aktivnosti domaćinstva, dok je termin “preduzeće” rezerviran isključivo za njihove proizvodne djelatnosti.
- grupa preduzeća je udruženje preduzeća vezanih pravno ili finansijski; grupa preduzeća može imati više od jednog centra za donošenje odluka, naročito za politiku proizvodnje, prodaje i profita; može centralizirati određene aspekte finansijskog upravlja i oporezivanja.

U BiH EIS koristićemo definiciju institucije:

- institucija nije preduzeće, već pravno ili fizičko lice registrirano kod statistike sa osnovnim / matičnim identifikacionim brojem.

Niži nivoi organizacionih jedinica, kao što je nivo dijela preduzeća ili dijela institucije, su nivoi izabrani za slanje upitnika i prikupljanje podataka u sistemu BiH Zrak EIS.

Djelatnosti preduzeća, kao i institucije, mogu biti locirane na jednoj ili više lokacija, što znači na jednoj ili više lokalnih jedinica.

Lokalna jedinica je preduzeće ili njegov dio ili institucija ili njen dio (npr. radionica, fabrika, skladište, ured, rudnik, stovarište, kancelarija) smješten na jednom geografski određenom mjestu. Na ili sa ovog mjesta se izvodi ekonomska djelatnost koju – uz neke izuzetke – obavlja jedna ili više osoba (ili pola radnog vremena) za jedno ili više preduzeća.

Kao rezultat procesa registracije poslovne djelatnosti svako preduzeće ili institucija ima broj mogućih privrednih djelatnosti koje može obavljati, i dobija identifikacioni broj (u FBiH trinaestocifreni i u RS sedmocifreni broj). Ukoliko je registrovani poslovni subjekat dio drugog poslovnog subjekta, tada postoji drugi osnovni / matični identifikacioni broj.

Prema tome, poslovni subjekat će sakupiti jedan komplet upitnika za svako preduzeće ili njegov registrovani dio ili institucije uz određeni osnovni poslovni subjekat. Preduzeće ili njegov dio ili institucija ili njen dio može biti locirana na jednoj ili više lokacija (LUs), može obavljati jednu ili više ekonomskih djelatnosti koje uzrokuju ispuštanje emisija u zrak.

Da bi elektronski popunili upitnik, potreban je Windows 98 ili naprednija verzija, Microsoft Excel 97 ili naprednija verzija. Nema dodatnih zahtjeva koji se tiču kompjutera ili software-a.

Nakon otvaranja obrasca, mogu se desiti dvije situacije:

1. Pojaviće se prozor na sa ponuđenim izborom “enable macro” opcije,
2. Neće se pojaviti ovakav prozor.

U prvoj situaciji trebate izabrati opciju enable macro kako biste nastavili automatsko kreiranje upitnika.

U drugoj situaciji trebate izabrati u glavnom “Menu” izborniku “tools”, zatim “macro”, onda trebate biranjem na “security/security level” izabrati “medium” kako bi nastavili dalje. Zatim restartujte kompjuter (potreban korak) i ponovo otvorite obrazac.

Napomena: “Medium security” znači da će vas MS Excel pitati da li da “enable macros” u dokumentima *koji sadrže macros, a to je još uvijek verzija koja je zaštićena od virusa.*

Kada otvorite obrazac unesite podatke odgovarajući na sljedeća pitanja

1. Koji je vaš identifikacioni broj dijela preduzeća/ dijela institucije (XXX.....)?

2. Koji je vaš osnovni / matični identifikacioni broj ($X_m X_m X_m \dots$)?
3. Koja je referentna godina (R)?
4. Koliko je lokalnih jedinica povezanih sa ovim registarskom šifrom (XXX.....)?

Za svaku LU:

4.1 Koja je vaša glavna lokacija (BD ili FBiH ili RS – Y za LU = 000)?

4.2 Koliko je dimnjaka?

Za svaku dimnjak:

4.2.a emiter-izvor SA?

4.2.b emiter-izvor SVA?

Vaša radna knjiga će se automatski snimiti pod imenom **R- $X_m X_m X_m \dots$ -Y-XXX....-v40.xls** u “My documents” datoteci vašeg kompjutera.

1.2 PP-TP upitnik

Svaki poslovni subjekat treba sastaviti bar po jedan ovaj upitnik. PP-TP obuhvata osnovne podatke o djelatnosti poslovnog subjekta, lokaciji i strukturi.

Ako poslovni subjekat ima više lokacija na kojima se obavljaju djelatnosti, onda treba popuniti više PP-TP upitnika. Po jedan PP-TP treba popuniti za svaku LU – lokalnu jedinicu.

PP-TP upitnik je pripremljen ne samo za katastar emisija u zrak, nego i za integrirani katastar emisija u svrhu izvještavanja prema IPPC, EPER, PRTR i radi budućeg CORINAIR.

PP-TP upitnik je pripremljen i za korespondenciju između NRC i poslovnih subjekata, u vezi dodatnih informacija o zahtjevima NRC-a, npr. emisionim faktorima, kartama/planovima lokacije sa lokacijama tačkastih emitera, tehnološkim šemama, podacima o proizvodnji LU itd. PP-TP upitnik ima i ulogu zvaničnog dokumenta kojim se NRC obavještava o prikupljanju i slanju podataka.

U daljem tekstu možete vidjeti kako taj upitnik izgleda i koji je obim traženih podataka. U Poglavlju 3 ovog Uputstva možete naći detaljna uputstva kako popuniti ovaj upitnik.

U elektronskoj verziji ćete upitnik vidjeti iz dva djela. Prve dvije strane čine prvi dio, koji je na početku kompleta upitnika za jednu LU. Treću i četvrtu stranu PP-TP upitnika ćete vidjeti na kraju kompleta kao drugi dio PP-TP upitnika.

<h1>BiH Zrak EIS</h1> <h2>Katastar emisija u zrak</h2>		Podaci o poslovnim subjektima PP – TP		1.a Identifikacioni broj dijela preduzeća/ dijela institucije																BD	FBiH	RS	1.d Glavna šifra djelatnosti SKD, KD...														
				1.b Osnovni / matični identifikacioni broj preduzeća/ institucije																1.c Generalna lokacija																	
				2. Referentna godina																																	
3. LU Lokalna Jedinica		3.a Radni broj LU u BA <i>Napomena: Radni broj LU će biti jednak 000 za lokaciju registrovanog ureda poslovnog subjekta</i>				3.c Naziv LU <i>Napomena: navedite naziv poslovnog subjekta ukoliko redni broj od LU je =000</i>																3.f Broj stalno zaposlenih u LU															
		3.b CORINAIR šifra postrojenja				3.d Adresa LU: općina, ulica, broj																3.g VAN emisije LU Da/Ne															
						3.e Internet stranica LU																3.h Ukupan broj LKAU u LU															
						3.i Šifra općine LU																3.k E-mail adresa LU															
						3.j Poštanski broj LU																3.l Telefon LU															
						3.m Fax LU																															
3.n Primjer rukopisa <i>Napomena: Samo za ručno popunjavanje:</i>		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	a	b	c	d	e	F	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	t	u	v	ć	č	z		
4.a Napomene NRC-a nakon prijema popunjenih upitnika:																																					
4.b IPPC Annex 1 pozicija				4.c BiH IPPC šifra instalacije																4.d PRTR Annex 1 pozicija				4.e BiH PRTR šifra postrojenja													

4.f. Dodatna pitanja i zahtjevi upućeni poslovnim subjektima od strane NRC-a:

Za svaku LU priložite slijedeće informacije:

1. Kartu koja pokazuje lokaciju tačkastog emitera-izvora
2. Tehnološku šemu (blok dijagram)
3. Kratak opis tehnologije
4. Faktore emisije za emiter-izvor i SNAP, ukoliko znate Vaše faktore emisije
5. Za svaku vrstu D (drugo mjerno mjesto) od rednog broja IZ-P (mjerna aktivnost) priložite odgovarajući opis

4.i Napomene Poslovnih Subjekata:

4.i Broj upitnika poslanih od strane LU:

LU-DM = ____

TI-SA = ____

TI-SVA = ____

PI-SVA = ____

PI-VAN = ____

Datum (dd mm gggg): _____

Datum (dd mm gggg): _____

Odgovorna osoba za popunjavanje: _____ Broj telefona: _____

Ime, prezime i pozicija

Direktor: _____

Potpis i pečat

E-mail: _____

1.3 LU-DM upitnik

Ovaj upitnik obuhvata podatke koji se tiču geografske lokacije LU (lokalne jedinice) i dimnjaka, parametre dimnjaka, kao i rezultate mjerenja ili računanja emitiranih gasova.

Treba popuniti barem jedan PI-LU za svaku LU (lokalnu jedinicu) poslovnog subjekta. Ako ima više od jednog dimnjaka, za svaki dimnjak ove LU treba popuniti naredni PI-LU upitnik.

Područje lokaliteta LU treba provizorno dati u obliku pravougaonika. To se traži zbog softwera modeliranja kvaliteta zraka, koji će biti nabavljen u okviru Projekta “Podrška monitoringu zraka” za BiH.

U daljem tekstu možete vidjeti kako upitnik izgleda i koji je obim traženih podataka. U Poglavlju 4 možete naći detaljna uputstva kako popuniti ovaj upitnik i kako vršiti izračunavanje i praviti procjene da bi se prikupile tražene informacije.

1.4 TI-SA upitnik

TI-SA upitnik se sastoji od tri dijela: TI-SA (glavni dio), [PSS]TI-SA i [DSS]TI-SA.

TI-SA upitnik je pripremljen za prikupljanje podataka o tačkastom emiter-izvoru - za procese sagorijevanja. Ovaj upitnik obuhvata podatke potrebne za izračunavanje/procjenu emisije za procese sagorijevanja u tom dimnjaku. Za svaki dimnjak koji ispušta gasove koji nastaju sagorijevanjem, popunit će se po jedan TI-SA upitnik. Zavisno od procedure upravljanja i izrade emisionih faktora za procese sagorijevanja sa kontaktom ili bez kontakta bilo bi dobro koristiti, za jedan dimnjak, jedan dodatni TI-SVA upitnik.

[PSS]TI-SA se odnosi na podatke o djelatnostima koji se vremenom mijenjaju.

[DSS]TI-SA se odnosi na dodatne podatke potrebne za procjenu podataka o djelatnostima koji se vremenom mijenjaju.

BiH Zrak EIS. Katastar emisija u zrak. Podaci o poslovnim subjektima.

[PDD] Prvi Dodatni Dio upitnika TI-SA za emiter-izvor rednog Br.: _____

6. Vremenske serije u Excel dokumentu (ukoliko nemate podataka da popunite tabelu 6.a pokušajte popuniti tabelu 6.b ili 6.c ili 6.d ili manje zahtjevnu tabelu 6.e)

6.a Jednosatne vremenske serije				6.b Vremenske serije po smjenama				6.c Dnevne vremenske serije				6.d Mjesečne vremenske serije				6.e Kvartalne vremenske serije			
_____ .xls				_____ .xls				_____ .xls				_____ .xls				_____ .xls			
<i>Kratak opis strukture dokumenta:</i>				<i>Kratak opis strukture dokumenta:</i>				<i>Kratak opis strukture dokumenta:</i>				<i>Kratak opis strukture dokumenta:</i>				<i>Kratak opis strukture dokumenta:</i>			
Vrijeme dd-mm ss	Potroš nja od SA ₁	...	Potroš nja od SA _n	Vrijeme dd-mm smjena	Potroš nja od SA ₁	...	Potroš nja od SA _n	Vrijeme dd-mm	Potroš nja od SA ₁	...	Potroš nja od SA _n	Vrijeme mm	Potroš nja od SA ₁	...	Potroš nja od SA _n	Vrijeme kvartal	Potroš nja od SA ₁	...	Potroš nja od SA _n
01-01 00				01-01 I				01-01				01				I			
01-01 01				01-01 II				02-01				02				II			
...				...				...				...				III			
31-12 23				31-12 n				31-12				12				IV			

n= III ili IV

7. Šifra opisa podataka [A, B, C] za potrošnju SA i varijacije u vremenu

8. Aktivnost za vrijeme zvaničnih praznika (samo za tabelu 6.d ili 6.e). Da ili Ne?

1.5 TI-SVA upitnik

TI-SVA upitnik se sastoji od tri dijela: TI-SVA (glavni dio), [PSS]TI-SVA i [DSS]TI-SVA.

TI-SVA upitnik je pripremljen za prikupljanje podataka za tačkaste emiter-izvore za SVA procese. Ovaj upitnik obuhvata podatke potrebne za izračunavanje/procjenu emisije za SVA procese koji su imaju veze sa određenim dimnjakom, uz izuzetak procesa u kojima se upotrebljava gorivo. Za svaki dimnjak koji ispušta gasove koji nastaju u SVA procesima, treba popuniti po jedan TI-SVA upitnik.

[PSS]TI-SVA se odnosi na podatke o aktivnostima koji se vremenom mijenjaju.

[DSS]TI-SVA se odnosi na dodatne podatke potrebne za procjenu podataka o djelatnostima koji se vremenom mijenjaju.

BiH Zrak EIS. Katastar emisija u zrak. Podaci o poslovnim subjektima.

[PDD] Prvi Dodatni Dio upitnika TI-SVA za emiter-izvor rednog Br.: _____

6. Vremenske serije u Excel dokumentu (ukoliko nemate podataka da popunite tabelu 6.a pokušajte popuniti tabelu 6.b ili 6.c ili 6.d ili manje zahtjevnu tabelu 6.e)

6.a Jednosatne vremenske serije				6.b Vremenske serije po smjenama				6.c Dnevne vremenske serije				6.d Mjesečne vremenske serije				6.e Kvartalne vremenske serije			
.xls				.xls				.xls				.xls				.xls			
Kratak opis strukture dokumenta:				Kratak opis strukture dokumenta:				Kratak opis strukture dokumenta:				Kratak opis strukture dokumenta:				Kratak opis strukture dokumenta:			
Vrijeme dd-mm ss	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n	Vrijeme dd-mm smjena	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n	Vrijeme dd-mm	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n	Vrijeme mm	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n	Vrijeme kvartal	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n
01-01 00				01-01 I				01-01				01				I			
01-01 01				01-01 II				02-01				02				II			
...				...				...				...				III			
31-12 23				31-12 n				31-12				12				IV			

n= III ili IV

7. Šifra opisa podataka [A, B, C] za opterećenje SVA i varijacije u vremenu

8. Aktivnost za vrijeme zvaničnih praznika (samo za tabelu 6.d ili 6.e). Da ili Ne?

1.6 PI-SVA upitnik

PI-SVA upitnik se sastoji od tri dijela: PI-SVA (glavni dio), [PSS]PI-SVA i [DSS]PI-SVA.

PI-SVA upitnik je pripremljen za prikupljanje podataka o površinskim emiter-izvorima za SVA procese. Ovaj obuhvata podatke potrebne za izračunavanje / procjenu emisije iz SVA difuzijskih procesa.

Svi podaci o aktivnostima takvih procesa na lokalitetu na jednoj lokalnoj jedinici će se unijeti u jedan PI-SVA upitnik.

U ovom upitniku imate mogućnost i da prikupite podatke u svrhu izvještavanja u skladu sa Protokolom iz Montreala o materijama osiromašenog ozona.

[PSS]PI-SVA se odnosi na podatke o aktivnostima koji se vremenom mijenjaju.

[DSS]PI-SVA se odnosi na dodatne podatke potrebne za procjenu podataka o djelatnostima koji se vremenom mijenjaju.

BiH Zrak EIS. Katastar emisija u zrak. Podaci o poslovnim subjektima.

[PDD] Prvi Dodatni Dio upitnika TI-SVA za emiter-izvor rednog Br.: _____

6. Vremenske serije u Excel dokumentu (ukoliko nemate podataka da popunite tabelu 6.a pokušajte popuniti tabelu 6.b ili 6.c ili 6.d ili manje zahtjevnu tabelu 6.e)

6.a Jednosatne vremenske serije _____ .xls				6.b Vremenske serije po smjenama _____ .xls				6.c Dnevne vremenske serije _____ .xls				6.d Mjesečne vremenske serije _____ .xls				6.e Kvartalne vremenske serije _____ .xls			
Kratak opis strukture dokumenta:				Kratak opis strukture dokumenta:				Kratak opis strukture dokumenta:				Kratak opis strukture dokumenta:				Kratak opis strukture dokumenta:			
Vrijeme dd-mm ss	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n	Vrijeme dd-mm smjena	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n	Vrijeme dd-mm	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n	Vrijeme mm	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n	Vrijeme kvartal	Opterećenje od SVA ₁	...	Opterećenje od SVA _n
01-01 00				01-01 I				01-01				01				I			
01-01 01				01-01 II				02-01				02				II			
...				...				...				...				III			
31-12 23				31-12 n				31-12				12				IV			

n= III ili IV

7. Šifra opisa podataka [A, B, C] za opterećenje SVA i varijacije u vremenu

8. Aktivnost za vrijeme zvaničnih praznika (samo za tabelu 6.d ili 6.e). Da ili Ne?

1.7 PI-VAN upitnik

PI-VAN upitnik se sastoji od dva dijela: PI-VAN (glavni dio) i [SS]PI-VAN.

PI-VAN upitnik je pripremljen za prikupljanje podataka o emiter-izvoru za aktivnosti van osnovnog lokaliteta.

Svi podaci prikupljeni za takve aktivnosti van lokaliteta će se unijeti u jedan PI-VAN upitnik.

[SS]PI-VAN omogućava da se prikupe podaci o vozilima i aktivnostima na cestama van lokacija.

